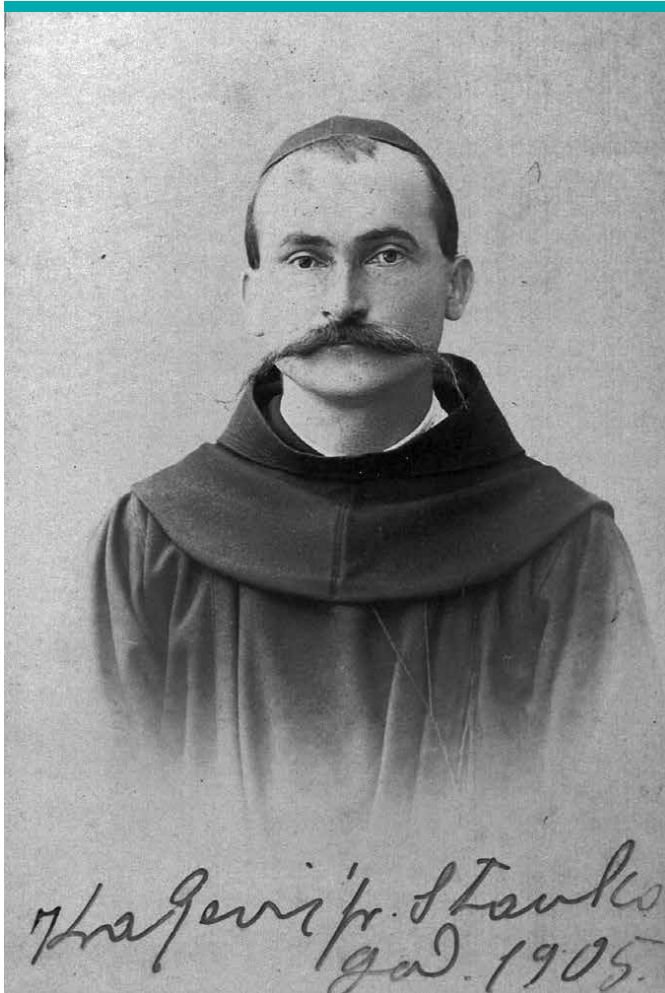

Prisjećanja bivših đaka na svoje profesore iz **Franjevačke klasične gimnazije na Širokom Brijegu***

FRA STANKO
(PETAR) KRALJEVIĆ

Rođen 1871. u Mokrom. Pučku školu je učio u rodnom mjestu, gimnaziju u Širokom Brijegu. Bogosloviju u Rimu. Djelovao je

samo kao vjeroučitelj u profesorskom smislu na Širokom Brijegu. S puno smisla za građevinarstvo i ekonomiju bio je vrlo upotrebljiv kao ekonom samostana i sjemeništa. Poznati ispovjednik, naročito klericima.

Partizani su ga streljali bez suda i spalili u protuavionskom skloništu 7. veljače 1945. godine u Širokom Brijegu.

Čovjek prirodan, jednostavan, znao bi pomiriti i sela poput kralja Salomona. Dostojanstveni misnik. Bio je kao mladić obolio (sušica) i oporavio se u župnom uredu u Čerinu, kasnije je postao »stokilaš«. Kao čovjek povučen i ozbiljan. Znao bi se našaliti na svoj račun, no i na tuđi. Đaci se tužili da ih je mogao bolje hraniti. Đaci bi ga potkradali za suhe šljive i šećer, a kada bi on davao »kao da rebra otkida«.

• Poznata je jedna anegdota o njegovom odlasku iz Rasna (župe): »Ako sam nekome dužan neka odmah dođe i ja ću vratiti, a što se tiče dugova meni, ja praštam sve« (jedan je dobio da nikome ništa nije ni dao). Ipak davao bi potajice, da drugi ne znaju, a za uzvrat je tražio da ovaj izmoli koji Očenaš za dobročinitelja. (V. Dg)

• Kada su partizani došli i tovarili, bio je to veliki tovar, a mi smo dobili krišku kruha koju si mogao gledati. (M. Ju)

• Nikada se ne bi naljutio. Bio je jednook. Rado bi išli k' njemu na ispovijed. Škrt je stvarno bio, govorio bi da ne može dati više, jer ne zna dokle će rat. (U. Lo)

• Izvanredno pobožan kao svećenik. Bio je i fratrima s očinskim postupkom. Pitao se u imovinske stvari glede kuhinje. (F. Vi)

• Kada bi bio samo jedan sjemeništarac otpušten, on bi naredio kuharu »Stojane manje krišku masla, jedan đak je manje«. (D. Be)

• Zvali su ga seljaci »Ćoro« zbog ćoravosti na jedno oko. No ćud mu je bila dobra, veseo je bio i nasmijan. (L. Ko)

• Zadnji dan prije ubijanja neki navodno pod njegovim utjecajem nisu obukli habit, kojega su inače oblačili da bi izbjegli mobilizaciju, a eto to ih je tada spasilo, jer su partizani samo gledali na one koji imaju habit. (jedan koji je tako ostao živ)

Jozo Tomašević – Koška, *Istina o ubijenoj gimnaziji*, Vicepostulatura postupka mučeništva »Fra Leo Petrović i 65 subrača« – Naklada K. Krešimir, Humac – Zagreb, 2010., str. 148. – 149. ✍

* Tekst donosimo u izvorniku. Ispravljene su samo poneke gramatičke nepravilnosti ako je to bilo potrebno radi razumljivosti.

Iz sadržaja

IZ LJETOPISA	4
STRATIŠTA	28
POBIJENI	32
GLAS O MUČENIŠTVU	33
NATJEČAJ	34
RAZGOVOR	39

STOPAMA POBIJENIH

glasilo Vicepostulature postupka mučeništva
»Fra Leo Petrović i 65 subrača«, XVI., 2 (31),
Široki Brijeg, srpanj – prosinac, 2023.
Broj zaključen 31. lipnja 2023.

GLAVNI I ODGOVORNI UREDNIK:
fra Miljenko Stojić, vicepostulator

LEKTURA I KOREKTURA:
Zdenka Leženić

ADRESA:
Kard. Stepinca 14, 88220 Široki Brijeg
Avenija G. Šuška 2, 10040 Zagreb

VEZA:
tel.: +387 39 700-325
faks: +387 39 702-936
e-pošta: mostar@pobijeni.info
internet: www.pobijeni.info

GRAFIČKI PRIJELOM I TISAK:
FRAM-ZIRAL, Mostar

GLASILO IZLAZI POLUGODIŠNJE:
siječanj i srpanj

Stare brojeve, osim ovoga posljednjeg, možete u pdf obliku preuzeti sa stranica portala pobijeni.info u poglavlju Izdavaštvo.

CIJENA POJEDINOG PRIMJERKA:
3 KM; 1,5 EUR

GODIŠNJA PRETPLATA (S POŠTARINOM):
BiH 8 KM; HR i EU 9 EUR; CH 9 CHF; SAD 14 USD;
Canada 14 CAD

SLANJE PRETPLATE, DOBROVOLJNIH PRILOGA...:
a) poštanskom uputnicom
b) UniCredit Bank d.d. Mostar; Korisnik: Hercegovačka franjevačka provincija; Svrha: prilog Vicepostulaturi tekući račun: 3381602276649744
devizni račun:
IBAN: BA393381604876650839
SWIFT: UNCRBA22

ISSN: 1840-3808

Urednikova riječ

FRA MILJENKO STOJIĆ

Dragi čitatelji!

U vremenima u kojima jesmo ponovno na ovim stranicama razmatramo povijest žrtvoslovlja Hercegovačke franjevačke provincije, ali i vjernoga hrvatskoga puka Božjega. Zajedno su umirali pa neka zajedno žive u našim sjećanjima i molitvama.

Nisu ta vremena bila laka. Bezbožni jugo-komunistički sustav, zajedno s onima koji su pristajali uz njega, proveo je genocid nad hrvatskim narodom. Ubijani su ne samo njegovi duhovni predvodnici nego i svi oni koji su se izjašnjavali domoljubima i vjericima. Stoga je s pravom Europski parlament komunizam svrstao među tri suvremena totalitarizma.

Zbog nesklonih povijesnih okolnosti nismo još dovoljno razvili u svojoj sredini kulturu žrtvoslovlja i domoljublja. Znamo to i dalje držati samo nekom svojom obiteljskom tajnom i tko se tu ima što mijesati. Zaboravljamo pritom da nas Bog nije stvorio samo kao pojedince, nego i kao zajednicu. Svi naši ubijeni, svi naši mučenici pripadaju i obitelji i široj narodnoj zajednici. Oni su zapravo u temelju našega i zajedničkoga postojanja. Ukazuju nam na ono bitno u životu, na pravu pripadnost, na vrijednosti za koje se isplati dati svoj jedini život koji imamo. I nema ništa zazorno u tome da ih se javno sjećamo i da javno iskazujemo počast hrvatskoj zastavi vješajući ju u pravo vrijeme na svoj dom i u svojoj sredini.

Zbog toga što se iscrpio istražni rad, Vicepostulatura postupka mučeništva »Fra Leo Petrović i 65 subrača« u posljednje vrijeme sve više sudjeluje u obilježavanju ubojstva i mučeništva u našim župama i u našim mjestima. Nije riječ samo o Drugom svjetskom ratu i poraću. Ginuli su naši i mučeni i u ratovima, i u bunama, i u vremenu zlosilja. Treba se za sve njih moliti i odati im počast. Počinje već bivati uobičajeno da se to čini u jednom od dana trodnevice zaštitniku dotične župe. Tom prigodom izmoli se i molitva za odrješenje grijeha tih žrtava. Jednostavno, oni su naši, mi smo njihovi!

Od ovoga broja izlazimo s nešto smanjenim brojem stranica. Građe imamo, troškovi se povećali pa je najbolje tako.

Ma gdje da ste, lijep vam pozdrav s našega Briga.

Mir vam i dobro!

Dekret pape Urbana VIII.

U skladu s dekretom pape Urbana VIII. i uredbom II. vat. sabora izjavljujemo da ne želimo preteći sud Crkve kome se potpuno podvrgavamo. Riječi »mučenik«, »mučeništvo«, »čudes« i slično imaju u ovom glasilu samo vrijednost ljudskog svjedočenja.

»Prema odredbama vrhovnog svećenika Urbana VIII., zabranjeno je da sluga Božji, bez prethodnog dopuštenja Svete Stolice, bude predmetom javnoga crkvenog štovanja. Te odredbe nipošto ne priječe privatnu pobožnost sluzi Božjem, niti spontano širenje njegova glasa svetosti ili mučeništva i znakova. (čl. 117, § 1. i 2.)

Ako nije pronađeno nepropisno štovanje, biskup ili njegov ovlaštenik pristupa sastavljanju izjave o neiskazivanju štovanja, tj. izjave kojom se potvrđuje da se odluke Urbana VIII. poštuju. (čl. 119, § 1.)«

Iz Upute Majka Svetaca